

Da:7

Erkko, Ruoto Elias

kirjeenvaihtoa 1867-1888

PLA-N-499-1-Da7-09

11.4.1887

Tampereella 11 huhtik. 1887.

Rakas Eeroveli!

Huomenna täältä aion lähteä
Helsinkiin taas. En tiedä kauvanko
siellä tulen viipymään, ainakin
toukokuun alkuun, kenties sen loppuun-
kin, jos pääsen Bergholmin työhön
minkuin olen aikonut pyrkiä. Jos sen
ohessa tulee niin koetan siellä sitten
kirjoittaa kertomustani joka on tekeillä,
— samalla pohja-ajatuksella kuin tuo
näytelmäesitykseni, ja nykyajassa. Tut-
kintolukujani en juuri ole edistänyt
tänä keväänä. Suomen sukukielet
eivät miellytä, oman kielen kieliopit
kyllä olen käynyt läpi muutama-
kertaan. Filosofia taitaisi paremmin

kin käydä ja sitä aionkin toistaiseksi
lukea sen mitä tutkintoaineita luen.
Kirjallisuutta, kritiikkejä j.m.s. olen nyt-
kin etupäässä seurannut ja sille suun-
nalle aion vastakin lukea, ja onhan
sinäkin jos tahtoo perusteellisempia
tietoja. Ulkomaanmatkakaan ei mitään
lukuja estä. Sen matkan laita on se,
että joku Stenberg, maisteri, joka lie, jon-
ka kanssa Viht. Jaatinen oli viime syksynä
Tukholmassa ja Kyöpenhaminassa, aikoo
ensi syksynä lähteä noihin samoihin
kaupunkeihin sekä Saksaan ja kenties
Itäaliaan (?) asti ja tahtoisi toveria,
joksi Jaatinen ja Kurikka^{ovat} toimittaneet
minua. En ole ruvennut tunkemaan
koko asiaan niin ett'en siitä sen enem-
pää tiedä, mutta tänään sain Jaatiselta
kortin, jossa hän sanoo Stenbergin tahto-
van puhutella minua matkan johdosta
ennen ensi kuun loppua, jolloin hän lähtee
maalle. Laahan sitten nähdä. Kenties
siitä jotain tulee. Ennen en kuiten-
kaan rupee missään tapauksessa läh-

temään ennenkuin olen saanut kertomuk-
seni valmiiksi. Mutta ehkä sen nyt kesällä
saan. — Kurikka Matti aikoo lähteä jo ke-
vällä Laksaan vaimoineen ja lätineen.
Poika häneltä kuoli äskettäin. — Tapa jolla
Keski-Suomessa otit kieliasian tuntui ensin
minusta oudolta, mutta kyllähän se
kuitenkin oli lehden ohjelman mukainen.
Kenties sentään olisi painavammin myös
huomautettava että on suuri askel tälläkin
voitettu. — Oletko lukenut Savon 37:n:stä
alikerroksesta "Juorun jumalattaren"? Se
on kirjoitettu rouva Canthista, kostoksi. Lot-
tainen juttu, joka ei ole Aholle kunnia-
aksi joll'ei liene rouva Canthillekkaan.
Se alkoi siten että rouva Canth naimissa no-
rmaisuudessaan sanoi "ylös" ystäväystensä
Jthon ja Järnefeltin kanssa. Se oli tapahtu-
vinaan Heijerstamin jutun johdosta, johon
pääsyinä taisi lisäytyä persoonallisia
suuttumuksia. Liitä syntyi sitten ensiro-
kojeen vaikutus. Hän oli laskenut Jthon ja Jär-
nefeltit ensiksi liaksi liikkeensä ja sitten kun
he näkivät hänen vikansa ja pilkkasivat häntä

ja olivat epäkohteliaita, niin se lopulta ei
enää maistunutkaan. Sitä syntyi sitten ensin
kirjeenvaihto hänen ja Jussin välillä, jossa
Jussi käytti jotenkin suoraa puhetta (kirjeet
ovat Hgissä), vaikka rouva Lanth tahtoi "erota"
ystävyydessä. Lopuksi tuli tuo Juoren ju-
malatar, joka on oikea skandaali eikä ole
Jussille eduksi. Häneltä miehenä tulisi vas-
tia että hän osaa jättää persoonalliset viat
lukemattomatta ja ottaa sen mitä toisessa
kuutenkin on suurta ja hyvää. Ja ainakin
kirjailijasta on tuo Lolan lause totta,
että: "la morale est qu'il faut travailler
et laisser passer le bêtise du monde".
Mutta ehkä hänkin lie suuttunut.

Viipurista kuului kanssa uusia. Jalan-
der jo kaupittelee lehteään K. A. Castrénin
kirjapainoineen kaikkineen. Castrén ai-
koo sen ottaa mutta odottaa nyt vielä
kunnes Jalanderin on pakko antaa helpon-
malla. Luultavasti lehti sitten joutuuakin
hyviin käsiin. Se tulee koko Viipurin (A-
kermanit j. m. yhtynevät) ja Karjalain leh-

deksi ja Castrén aikoo sen ohjata kokonaan toiseen suuntaan kuin Jalander, vapaamieliseen ja "realistiseen." Kirjapainoon aikoo hän saada osakkaakseen myös Haklin ja jonkun kolmannen. Sieltä näyttäisi myös saavan kustantajat jos kirjallista lehteä aikoisi. Päätoimittajaa Castrénilla myöskään ei vielä ole tiedossaan ainakaan siksi kuin hän itse on suorittanut juris kandidaatin. Kenties hän sitten ottaa sen itse nimeensä. Niin, mitä arvelot, menneisistä vast'edes Viipurin Sanomien, jos se tulee päivälehdeksi, niinkuin ajattelevat? Liinä tapauksessa on paras pitää varansa ja silmänsä auki. Vaikka asioiden muodostumisestahan se on.

12
III Täällä on tänään pääsiäismarkkinat. Väkeä ja tavaraa on vähänlaisesti. Kenties on syynä kelikin. Käsijärveä vielä ajavat, useimmat reellä mutta toiset rattaillakin. Jää on kuitenkin niin huonoa että toisinaan kuulun menevän pihki. ^{kuuluu olevan} Se ~~on~~ tavatonta lähän vuoden aikaan, jonka vuoksi niin rohkeasti ajavat. Käsijärveä

järvi on viimeisiä auki menemään. - Siinä
mitisiä, en tullut enimmäin kuulustelleeksi.

- Lopetankin jo. Näänsi täällä joutessani
yhdessä Verdens Gangista tämän "Venäjän
talonpojan". Lopuahan se joskus sisäkirjoituk-
seksi kuin punte tulee. Joko Jonas tulee
Helsinkiin ja tuleeko? Terveisiä. Se on se
mies se salaperäisyys. Voi hyvin!

Kelpesi Elias.

27.4.1887

Helsingissä 27 huhtikuuta 1887.

Rakas Veli!

En tullut Helsinginkirjeen mukana mitään kirjoittaneeksi, niin että jústän nyt pari riviä. Niinkuin varmaan tunsit, oli alkupuoli tuosta kirjeestä kummaan työtä. Pyysin häntä satumalta auttamaan. Joll'en minä ole ensi syksynä Helsingissä ja hän on, niin eiköpähan hänestä saisikin kirjeenvaihtajaa. Tätä nykyä näyttää niinkuin minun ulkomaanmatkastani todella tulisi jotain. Tanne tultuani kävin Jaatisen kanssa Stenbergin luona ja sen jälkeen olen käynyt siellä joka päivä antamassa hänelle sairasoimistelua. Liten olen jutellut

hän on kanssaan joka päivä ja var-
mana hän näyttää asian pitävän.
Lähtisimme syyskuun puolivälissä.

Hän ei muuten olekaan hullumpi
mies, vaan hänellä voi paljon oppia-
kin, varsinkin mitä tulee teatteriin.
Kirjallisuutta hän myös tuntee hyvältä.
Vähän hypokondrisen vikaa hänessä on.

— Tuosta Viipurin Sanomain jutusta
en tiedä taas sen enempää. Kirjoitan
sitä Castrénille ja tiedustelen siun-
nennen. Maini Levander on luopu-
nut Larosta tuon "juorun" johdosta.
Mutta hän aikoo ruveta kirjoittamaan
Kaikuun, kun siellä kannattaa mak-
saä hyvänlaisesti, 8 mkkaa palstatta
semmoisesta kuin socialismi-kirjoitus.

— Aiotko ottaa yhtään kesälupaa?
Eiköhan sieltä saisi kuukaudenpäiviksi
jotakin sijaasi joka voisi hoitaa
lehden. Minua on Evert Forsström
kutsunut heillensä Ristiinsa kesäksi
ja taidan lubata puolentoista kuu.

kauden ajaksi. En muuten pidä
kesästäni vielä missä olen, mutta
kun kertomukseen tahtoisin saada
kirjoitetuksi. Täältä aion lähteä
ensi kuun puolivälissä. Lahden Huo-
ren Kallen, pulagistini, kanssa ja käym-
me yhdessä Orimattilassa. Hän piir-
taa ja stenografoi aina mitä tar-
vitsee, tyyppiä ja Pauskar Antin puheita
ja maisemia. Kenties sitten kierrän
Tampereen kautta sinne laulujuk-
laan. Kuule, tietäisitkö Aspin Hil-
dalle asuntoa laulujuklan ^(=viikon) ajaksi?
Hänen tulonsa ei ole ihan varma,
mutta luultava. Kyllähän minä tulen
joko yhtä tai toista tietä. Kesärahoista
kenties tulee puute lopulta. Viidenkaa-
ei ole maksanut tuota 50 markkaa. Ken-
ties sitä ei häneltä saakkaan, sillä hän
on valssauttanut useita nimia kassassa
ja jättänyt pari vekseliä maksamatta; kir-
joittanut vaan velkojille, että hän aikoo
olla toistaiseksi maksamatta velkojaan.

Hän on Tammisaarella opettajan
virassa.

Lopetan nyt, kun käskvät lyp-
mään. Terveisiä Kiljanderilaan.

Voit hyvin!

Wljesi

Elias

22.5.1887

Pattialassa 22 toukokuuta 1887.

Rakas Eero veljeni!

Täällä sitä nyt olen Vuoren
kanssa. Aamulla lähdemme Kosken
ja Lammun kautta kävelen Hämeen-
linnaan, josta junalla Tampereelle.
Kirjasi panin tänään laatikkoon,
ehkäpä ne vähitellen sinne ehtii. En
saanut mahtumaan niitä ihan kaik-
kia, niin mä jätin vanhempia ja
tarpeettomampia tänne, niinkuin
Mochenbändia j.m.s. Laituspuhlaksi
kai minä ehdiin sinne Jyväskylään.
Jos siellä tulisi kirjoitettuksi, niin
en välittäisi vaikka olisii siellä
suuremman osan kesää.

Hilda-sisaresta olen tässä epä-
tiedossa minne hänet saadaan. Luultaa-

hän nyt tulee joka tänne tahi
Armatillaan kesäksi. Syksy lämmee
hän Henrikin taloutta hoitamaan.
Mutta kun olen niin vähissä rahoissa
min en tiedä mistä hänelle rahaa
saada, sillä kyllä hän aina jonkun
verran tarvitsee näin ollen saada.

Käittäisikö sinulta hänelle nyt yhtä?
Olisi hänen hyvä jos hän saisi vähän
nyt ensinkin maalle mennessään, voi-
dakseen ostaa aluksi ruokaa j.m.s.
Jos voit min läheta hänelle. Hän
viipyy Helsingissä tämän kuun
loppuun.

Mutta en nyt osaa kirjoittaaakaan.
Terveisiä Kiljanderilaan. Aspin kukaan
tulee laulujuhlaan (joll'ei mahdotto-
mia esteitä tule), niin että tilaa vaan
huone. Gummerukselle kirjoitin
Armatillasta. Voi hyvin!
Welpesi
Elias.

16.7.1887

UNION POSTALE UNIVERSELLE.

FINLANDE (CARTE POSTALE).

POSTKORT FRÅN FINLAND. POSTIKORTTI SUOMESTA

ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО ИЗЪ ФИНЛЯНДИИ.

Vastaan- }
ottajan nimi: } Till (à)

K. Kerra Eero Ekko.

Adressatens bostad: }
Vastaanottajan asunto: }
Adresse du destinataire: }

Bestämmelse orten: }
Meno paikka: }
Lieu de destination: }

Adresslandet: }
Meno maa: }
Pays de destination: }

Jyväskylä

Heinäk. 16. 7. 87.

(Lauvantaina.)

R. V. Tunnin aikaa sitten
saavin tänne. Lähden heli
Puntalaa kohti. Matka kaveri
hyvin, vaikka varsinkin alku-
puoleltaan oli jotenkin vaivaloi-
nen, kun oli suomaita ja pees-
tavat ilmat. Lopunmalla ajoin
hevosella ja kulutin rahojani, jossa
onnistuin, näin että ei nyt ole kuin
1:30 p. Lagerspeltzilta ei ollut
postikonitorissa täällä. Laenban-
jiakkoim ainakin Hannelta.
Muuta ei nyt aluksi. Terveisiä
Kiljanderilaan. Voi hyvin!
Elias.

20.7.1887

UNION POSTALE UNIVERSELLE.

FINLANDE (CARTE POSTALE).

POSTKORT FRÅN FINLAND. POSTIKORTTI SUOMESTA.

ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО ИЗЪ ФИНЛЯНДИИ.

Vastaan- } Till (à)
ottajan nimi: }

K. Herrn Eero Erkkö.

Adressatens bostad: }
Vastaanottajan asunto: }
Adresse du destinataire: }

Bestämmelse orten: }
Meno paikka: }
Lieu de destination: }

Adresslandet: }
Meno maa: }
Pays de destination: }

Jyväskylä.

Mikkeli 20 heinäk. 1887.

R. V. Olen täällä taas, käymä-
tiellä. Puntalassa olo tuntuu ole-
van hyvin mukavaa ja huoletonta.
Jotakin outoa ja vierasta siinä kui-
tenkin on, niin että minun melkein
on ollut hiukan ikävä. Mutta minä
luulen että siellä saan rauhaa
työntekoonkin. Minulla on oma huo-
ne m. m. Kertomustani olen ruvennut
ajattelemaan ja johan siihen eilen
ryhtäyinkin. Joll'ei tuolla "Kaisen
oikeudella" olisi kiivotta, niin olisin
mielilläni sitä kuukauden päivät
erossa tuon tähden. Käykö se laa-
tuun? Jon:n kirjasta pyrkäsin jo-
tain, mut en näytä saavan sitä
sisään. Terveisiä Ropposelaan.
Voi hyvin ja kirjoita! Elias.

Paras Adressini:

Mikkeli, Puntala.

15. 8. 1887

Lattialassa 15 elokuuta 1887.

Rakas Lerovehi!

Olen nyt täällä Lattialassa, vaikka
täältä huultavasti piämmiten lähdän.
Henrikki viipyy täällä huultavasti ihan
maanviljelyskokoukseen asti, niin että
tapaat hänet täällä tullessasi, - koska
kuulut ensin käyvän täällä. Käyhän
nyt sitten Simolassa kanssa. Walte
kaskee Sanomaan että tulot pyssymiehien
^{kevataksesi} lahjoitukseksi hänen kanssaan jahtiin. Hän
on käynyt joka päivä, - saamatta mitään.
Täällä on muuten kaikki jotenkin entis-
sellään; perillinen taitaa olla tulossa.
Henrikin näytelmän luin tänään ja kuulen
että siitä tulee hyväkin. Se on loppunut.

kirjoitettu, mutta alkupuoli Tarvitsee kor-
jausta. Voit siitä panna uutisen lehteen.
Kirjoitan sen tähän Toiselle sivulle. Sitä
varten pääasiallisesti nyt rupesinkin ki-
joittamaan. Henricki läskää tervetulle.
Minulta Ropposelle. Voit se hyvin!

Elias.

5.9.1887

Tampereella 5^{syysk} elokuuta 1887.

Rakas Eero!

Rupesin kuitenkin kirjoittamaan Raition kirjallisuudenhistoriasta, kun olin saavina ni selville sen ajatuksen, jonka lausun arvosteluni alkuosassa. Panehhan se nyt, milloin sopii. — Kenbergiltä sain jo tietoja. Hän on "lääkäriin hoidon alla" ja tahtoo viipyyä vielä jonkun aikaa maassa. Kenties lähdemme vasta marraskuun alussa. Minusta tuo ei ole vastenmielistä, koska minulla on ^{Suomessa} täällä vielä yhtä paljon työtä ja enemmän työrauhaa kuin ulkona ja kun kumminkin lähdemme. Minä viivyn täällä nyt käämään, kuten puoliväliin ja lähden sitte ja olen Helsingissä kunnes matka tulee.

Terveisiä Hildalta. Täällä eletään entillä. Hanna ja Jukka ovat poissa, Kustaa sijaa

Minä olen ^{vaan} luenut Saksan kirjallisuutta ja Eng-
lannin kirjall. historiaa. Terveisiä Ropposelaan.
Hoi hyvin! Elias.

Henkikiltä sain kortin. Sanoo
olevansa vielä tän kuun Wiipurissa.

17.9.1887

Tampereella 17 syysk. 1887.

Rakas Lero!

Lain Hildalta tänään kirjeen ja hän näyttää olevan tuskissaan sen Sergeinkin takaisin tulosta, ja peloissaan. Tahtoisi ottaa hänestä laillisen eron. Katsoppa sinä siellä lakikirjoistasi - joll'et ennestään tiedä - mitenkä hänen on toiminen se saadaksesi. Luullakseni se hänelle parasta olisi rauhoitukseksi. En uskoisin hänen olevan vaikean sitä saada, kun hänellä on Sergein kirjeitä, joissa on hyvin suoraa puhetta. Pahin on että siihenkin tarvitsee rahoja. Kattele sinä nyt asiaa ja hyvä olisi, jos sai-

sit sen ~~valite~~ toimeen. — Hiomenna läh-
den, niinkuin sanoin, Helsinkiin. Mitenkä si-
nalla on ~~on~~ siellä puute novellimaisista sisä-
kirjoituksista? Lopetin, näes, täällä sen siellä
alottamani ~~skitsia~~ lyhyen jutun: "Ensimmäinen
karpunjaktini eli mitenkä j. n. e.", josta tiedät.
Ja sen ajoin lähettääkkin jo sinulle, mutta
Aspin Hilda tahtoo panemaan sitä Eccelsiorin
linne lähettämisestä en suurin välittäisi,
kun ei kertomuskaan ole juuri mitenkään arvi-
nen, mutta jos sinulla on kyllä sisäkirjo-
ituksia, eikä puutetta, niin voisihan se
mennä. Tätä tuli kaikkiaan 7 sinun lyhyttä
huksaasi hyvin tiheään kirjoitettuna toiselle
puolelle. Toinen Tampereen kirje pitäisi oike-
astaan vielä myös kirjoittaa, puoleista täällä
ja valtiopäiväkommissa, mutta toikko siitä nyt
enää tulee, kun ma lähten poisikin. Tuota
kirjoitustasi "Papit ja kansakoulunopettajat"
pitivät täällä hyvänä ja kehuvatthan nuo
Aspilaiset Keski-Suomea muutenkin hyvin to-

mitetuksi. Ja epäilemättä se semmoisena py-
syykin, kun pitää varman, selvän kannan.
Aamulehdenkin huonouteen ja huonontumiseen
varmaan suurimpana syynä on, ett'ei Wiljakai-
nen oikein osaa eikä uskalla asettua itsenai-
selle kannalle. Kieliasiansakin näyttää hänen
olevan jollain arkuutta. Asuin Hilda esim.
oli lähettänyt hänen lehteensä kirjoituksen
Lastrénin kirjasta, mutta kun Wilj. oli juuri
luuminut panna oman kirjoituksen ja panikin
jonkun, niin ei hän pannut Hildan kirjoitus-
ta. Kun kuulin sitten siitä, niin arvelinkin että
kenties se oli tarpeetontakin. Mutta eilen
tai toispäivänä antoi Hilda lukeani kirjoi-
tuksensa ja huomasin että se oli sitä lajia
että sen olisi siltäkin voinut ottaa ja asian
vuoksi pitänyt ottaa. Nyt jäi asia niin
ett'ei missään sanomalehdessä ollut oikein
selvää puhetta yleisön puolelta. Mutta
luultavasti Wiljak. pelkasi Meuronan na-
puruutta. Sama voi olla muissa asioissa

esim. työväen kypsytyksessä, vaikka niissä ha-
nen oma vanhoillisuutensa lieenee suurinna
esteenä. - Suometarhan se näyttää hyvin mie-
lellään ilkkuvan ereyksia, niin kuin Savollekki.
Kylläkän siinä helposti joutuu pikkulaiseen ki-
naan, joka vaan väsyttää ja jota täytyisi vält-
tää. Muuten ei Suomettaressa juuri gentlemay-
nia ole. Tarvitsis saada suomalaisent sanoma-
lehdistöön ulkonainen hieno värvitys ja yleis-
maailmallisen itsetteentoimen näkökanta.
- Kun mä nyt pääsen Helsinkiin ja saan
asunnon, niin mä ilmoitan. Kenties panen
Hildankin kirjeen mukaan tähän. Terveisiä
Aspin Hildalta! Voi hyvin!
Elias.

Ropposelaan terveisiä.

18.10.1887

Helsingissä 18 lokakuuta 1887.

Rakas Eero!

Sinä varmaan luulet minun jo olevan kohta Pariisissa, mutta täällä: hän minä aina vielä olen viivyskellyt. Ensi maanantaina (24 p.) nyt vihdoin lähdemme höyrylaivalla "Uleåborg".

Olenkin taas ollut toivorikkaammalla mielellä matkan suhteen, luulen sen hyvin virkistävän. Matkasuunnitelmasta tuskin voi ihan varmaa edellä päin tietää, sillä Stenberg on vähän vaihemielinen. Tukholmaan ensin menemme, mutta siellä emme viivy kuin 3-4 päivää, jonka jälkeen käymme Enköpingsissä (Stenberg käy toht. Vesterlundin luona). Sitten menemme joko Kööpenhaminaan tai luultavamminkin

suoraan laivalla Saksaan, Dresdenin
puoleen (Saksin Sveitsin kenties). Pari-
sien luultavasti sitte kevättalvesta,
sieltä keväällä takaisin Brüsselin kautta,
jossa siihen aikaan on maailmannäytte-
tely (sanoo Stenberg), ja Hjöpenhaminan
kautta, jossa on pohjoismainen Taide- ja
muu näyttely. Sen suuntainen suunni-
telmamme nyt on, voihan se vaihdella
vielä. Luultavasti minäkin sentään voin
Stenbergiin jonkun verran vaikuttaa, iha-
lunhan hän helposti nuihin tuomiin.

Raha-asiat tulevat moilla niin että minä
saan aina esim. 500 m. ^(St. arveli: joka 6:3 viikko) kerrassaan
ja jidan huolen itsestäni, paitsi
niinkuin asunnoissa, jotka hän tilaa
samalla molemmille. Sen mukaan saan
kun tarvitsen, mutta enemmän kerrassaan.
Se onkin ainoa minulle sopiva nyt,
kun olen itse ihan rahaton.

Kyllä kai se Kunnas Helsingin kirjeen
kirjoittaa. Ehkä se ehtii lauantaiseen
lehteen. Kyllä Aspin Kiedakin lupasi ar-

vostelun, vaikka hänellä nyt juuri on kiire
saada Hovedströmingen alkun Edlundille.
Suomettaren kanssa hän oli askettain
hyvin kuvaavassa kirjeenvaihdossa. Hän
kirjoitti siihen kirjoituksen "Rosmersholma
sanomalehdissämme", jossa hän paljas-
ti Finlandin kantaa ja moitti Suometta-
ren velttoutta. Hän vei sen itse perille ja
^{Löfgren}~~Suometar~~ lupasi ottaa (lukematta), mutta
samana iltana tuli kirjoitus takaisin ja
Löfgrenin kirje, jossa hän lopuksi sa-
noo että "minkuin itsekin ymmärrätte,
ei Suometar teidän neuvojanne kaipaa,
antakaa niitä halullisille." Pari päi-
vää sen jälkeen oli lehdessä kuitenkin
hyvin luikerteleva arvostelu Rosmersholmasta
ja tänään näyttää jo huolellisemmin
puhuttavan "Parjasen parittajana"-näy-
telmästäkin. — Henrikkin näytelmä oli jo
tohtori Bergbomin tarkastettavana. Tä-
nään hän sen sai takaisin. Ne muus-
tutukset mitä tohtori teki ovat minusta
hyvin vähäpätöisiä ja todistavat ne-

Uusi Keskisuometar-lehti
Löfgrenin kirje
Rosmersholmasta
Suomettarin arvostelu
Henrikkin näytelmästä
Tohtori Bergbomin tarkastus

gatiivisesti vaan että Teos on hyvä.
Muuten hän sanoikin että "näytelmä"
on "tosiuuollisesta innotuksesta synty-
nyt ja tekee mahtavan vaikutuksen".
Sen näyttämökuntoisuutta vastaan ei hän
nella myöskään ollut mitään muistut-
tamista. Pelkään kuitenkin ett'ei hän
eikä johtokunta "uskalla" sitä ottaa -
ainakaan heti - näyttämölle. Eiköhän
se vakava aine heitä pelota.

Tokkopa nyt muuta. Voisit lähettää mi-
nulle ainakin ensi lauantain lehden
Ruotsiin osotteella: Enköping, Poste restan-
te. Kirjoitan sille osotteeni ja koetan
myös koettaa kirjoitella "Keski-Suomelle".
Aspin Hildalle voit lähettää Keski-Suomen
Lapinlahdenkadulle 1. Neuvoin häntä Tam-
perelle lähdeTTYään sinulle ilmoittamaan.
Terveisiä runsaasti Ropposelaan. Ja voi
itse hyvin ja menesty eteen päin!

Oma veljesi
Elias.

Puhun Tokkore
kuntakunnan
nimen
kuten
Tolajaa
näyttämönsä.

23.10.1887

Helsinki 23 lokakuuta 1887.

Rakas Eerovel!

Lähetän sinulle lassa kuitenkin tuon kirjoituksen "Naisen oikeus". En tullut sitä jatkaneeksi, mutta sopii se näin yhtenä artikkelinakin, kun lojuttaa siihen, josta ^{alkaan} ~~veden~~ olen vetänyt viivat päälle. Alamuistutukseksi sopivan päätän lisäsin alkuun. En tiedä sopineeko kirjoitus oikein ensimmäiseksi. Jos olisi jotain käytännöllistä ensin, niin toisena se kyllä menisi. Nimeksi sopii kirjoitukselle Tämöisenään kenties paremmin: "Naisen valtiollinen oikeus." - Popposen "Postikonttorissa" näytetään ensi keskiviikkona ensi kerran. Paneepia uutinen. - Huomenna minun pitäisi lähteä. Laiva lähtee klo 12. Terveisiä

Ropposelaan. Voi' hyvin!

Elias.

12.11.1887

1A
CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse.

M: r Eero Erko

Jyvaskylä

Finlande

Via St. Petersbourg

Nizza 12 marraskuuta

R. V. Eilis-iltana tulimme tänne. Ennen poikenneet Mentonessa, mutta kyllähän saanen mita sinne olet lähettänyt. Brotteeni on nyt: Nice (Ranska), Hôtel du Midi. Tuulta asti viivymme täällä kuukauden päivät. Erinomaisen kaunis kaupunki. Täällä aion mulla kirjoittaa pikkuksen. Täytää muuten niin kuin tulimme kulkemaan ympäri koko Euroopan. Ja samapa tuo minusta. Tähän asti olemme kulkeneet niin ett'ei ole juuri ehtinyt nähdä kuin ulkokuoren kaikesta. Ehkä nyt rupeamme vüpy-mään kauvemmin paikassaan. Terveisiä Ropposelaan. Voi hyvin! Elias.

23.12.1887

UNIONE POSTALE UNIVERSALE
CARTOLINA ITALIANA PER L'ESTERO
CENTESIMI DIECI

87

Al

Monsieur Eero Erkkö.

Jyväskylä.

Finlandia.

Via St. Petersburg.

NB. Su questo lato non deve
scriversi che il solo indirizzo.

Florens 23 jouluk. 87

R. V. Kiitos kortistasi, jonka eilen sain. Ikävä seikka tuo, että olet sairastunut. Kun olisin Suomessa niin olisi lehden tila ainakin sillä autettu, että tulisin Jyväskylään joksikin aikaa. Jos vielä saat maata jonkun aikaa, niin kirjoita heti Hilja Aspille ja pyydä häntä avukseen, valtiopäiv. alkuun. Eikös se kavi sinun puolestasi laatuun? Samoilla ehdoilla kuin minä olin. Eikö Kiljanderilaa mahdu vielä asumaan? Ja eiköpä hän tule omaksi opikse ja huivikseenkin. Kirjoitin hänelle jo siitä. Toiminta vaan asia heti. Ja jos H. tulee niin toiminta kevenee häntä vastaan keuruulle ja ilmoita se hänelle. "Excelsiorista" kirjoitan tuomenna arvostelun ja lähetan. H. A. kai yleensä kirjoittelee. Täällä viivymme vielä noin 2 viikkoa. Ltte Roomaan ja Napoliin. Terveisiä Ropposelaan. Ole varova paratuaasi! Onnellista uutta vuotta!

Elias.

9.1.1888

— Carte postale. —

Union postale universelle. — Weltpostverein. — Unione postale universale.

SUISSE. SCHWEIZ. SVIZZERA.

Monsieur Lero Erko.

Jyväskylä.

Finlande.

Via St. Petersbourg.

9. I. 88. Langgasterin asimella Schweitzin

R. V. Kiireessä asiaini: Kai sinulla on menoja yltäkyllä, enka minäkään ole nykyään rahan, rahaton, mutta kuitenkin — voisitko lähettää minulle 100 frangia? Joll'et voi niin ei välitä asiasta, mutta jos voit, niin lähelä niin pian kuin mahdollista. Paras olisi jos voisit lähettää sadan frangin setelin sisäankirjoitetussa kirjeessä, sitten sen summan vekselin, varman, nostettavaksi — joll'ei Davosa (Davos-Platz) — niin Münchenissä. Seikka on se että olen täällä nykyä sotajalalla matkatoverini kanssa ja tahtoisin olla valmis menemään omia teitän minä hetkenä hyvänsä. Kirjeessä lähemmin Davosta, jonne olemme matkalla ja saavumme $\frac{1}{2}$ 6 aikana tänä iltana. Osoitteeni on: Schweiz. Lyrau-Bünden. Davos-Platz. Hôtel Strödel. — Täällä on talvi, vaikka nyt sataa vettä. Odotan kirjettäsi, rahoista ei niin hätää, jollei sovi. Terveisiä Ropposelaan. Voi hyvin!

Elias.

17/11 vastattu ja lähetetty
100 francin

11.1.1888

Davos-Platz 11. I. 1888.

Rakas Eeroveli!

Kirjoitin sinulle Landquartista kotiin jossa pyysin rahaa. Elähän rahasta kuitankaan suuria huolia pida. Erooni sestani ei kuitankaan enää tule mitään sillä olemme ihan tyytyväisiä jo taas toisiimme. Leikka oli se että minä ensinkin olin Florenzissa alakuloisella mielellä, kun en voinut oikein hyvin, ja Storg sitten tuli perin huonolle päälle ja oli Insbrückissä ja koko matkankin länne ihan sielamaton. Päätin sen vuoksi, joll'ei täällä tullee parempaa, ottaa eroni koko miehestä. Mutta länne tulluamme käänsi hän kaikki asiat parhain päin" ja on ollut erittäin hyvä mies niin kuin ennenkin. Rahallisen välimmekin sovimme uudestaan ja siten että osa matkakulunkeista (minun) jää minulle velkakirjattoman velan nimellä minulle sopivaksi, ~~ajaksi~~ määrämättömäksi ajaksi. Oma kassa olisi kui-

tenkin kaiken aikaa hyvä olemassa, mutta
nyt minulla onkin rahoja joksikin aikaa.
Täällä Davossa ei juuri menoja tulle, jollan
halua kelloa, joita täällä näyttää saavan
hyviä Sveitsiläisiä. — Sinulle en ole vielä
mitään kirjoittanut K.S.:a varten. Yksi
kirje tuolla on keskentekeisena, toiset
ihan alkamatta. Ei ole juuri halua muu-
hun työhön kuin vähän ranskan lukua,
jota varten juuri taas täällä etsin opetta-
jaa. Lisäksi tulee vielä kaikenlaisia mi-
nua nyt m. m. haluttomuuden kritiikki-kaik-
ki kun on turhuutta — ja täällä hotellin
viettelevä kirjasto. Niin se jäi Excelsiorin
kritiikkikin, muista puhumatta. Kirjoitan
jos tulee kirjoitettuksi, muussa tapauksessa
saat "räkätä" tulevaisuuden päälle. —
Parasta sinulle niin olisi tulla naineeksi mie-
heksi. Hanki itsellesi kiltattu morsian niin
pidämme keväällä yhdessä häämme! —
Tämä Davos-Platz on oikeastaan parannus-
paikka keuhkotautisille, Alpeilla, yli 5000
jalkaa yläpuolella merenpintaa. Tavallinen
laakso, josta on tehty hotelikaupunki.
Vieraita tuhannen paikoilla, enimmäkseen
englantilaisia, saksalaisia ja belgialaisia.
Musikkia on joka päivä, teaatten on,
j. m. s. eikä yleensä huonaa olevansa
parannuspaikassa. On kuin Nizza ma-
kylän muodossa. Ilman-ala tuntuu
todella olevan erinomainen, kai se mi-

mutkin lihottaa koko patruunaksi. Pakka-
nen täällä on yöllä, väliin yli 20°C, ja kui-
kin maataan fortuska auki ja päivällä on
aurinko niin kuuma ettei palttoota tarvits
eikä jaksa pitää. Yll' ympäri lumiset Ahit,
nii etta siniset lasisilmät ovat välttämätö-
mät. Ja hotellit ovat muria, Tässä asuu
noin 60:een henkeen. J. n. e. J. n. e.

Kirjoituksesi Walvojasta oli minusta hyvä.
Olet ~~harjoittanut~~^{muuten} harjoittanut kelpo lailla.
Loputkin jo sijuvat, alut sitä vastaan tun-
tuvat vielä hankalilla. Lian pitkiä; ikään
kuin etsit ajatuksen päättä ja koetat todis-
telemalla johtua siihen kiinni, kunnes vih-
doin pääset. Esimerkki: kirjoitus Walvojasta.
— Oletko seurannut Dagbladista kirjoi-
tuksia kielenopetuksesta kouluissamme?
Oikeaan päin puhuttuja ja ~~tärkeä~~ aineesta
joka meillä tulee hyvin tärkeäksi, jos Tah-
domme kasvattaa suomalaista "intelligens-
sia". Tämme tulevasta Ruotsin Aftonbladesta
näin eilen etta Lygnaeus on kuollut. Plappa
selväksi hänen erinomaiset, vapaat periaatteensa
kassakoululaitoksessamme ja valvo etta
nitä vastakin seurataan! Muuten en
sieltä paljoa tämme tiedä. Kenties pian
tulee Keski Suomi. Täällä olon pituutta
en tiedä vielä, kenties puolitoista kuukautta.
Onhan täällä hyvä maa ja saada ulko-

mailla olleen arvoa! Kenties sitten vielä
jouduin psim. Pariisiin, kenties en. Lo-
romno! Terveisiä Ropposelaan. Ja voi
hyvin! Elias.

Asoitteeni on varmuuden vuoksi:

Davos-Platz. Hôtel Helva

Graubünden. Schweiz

Paris: 28.2.1888

17 0
CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse.

M: r Eero Erko.

Jyväskylä.

Finlande!

Via St. Petersburg.

Pari 28.2.88

R. V. Lauvantai'ittana tulimme
tänne. En voi sanoa vielä kau-
vanke viivymme. N° 12 oli luul-
lakseni viimeinen Keskiuonimunka-
sain Davosen. Lähellä niitä myttois-
laisiksi tänne osoitteella Poste res-
tante. - Tähän asti olemme kai-
ket päivät vaan kävelleet, niin
että kylmä jalissa tuntui. Kylmä
täällä on sekä ulkona että sisä-
-Terveisiä Ropposelaan. Ja
voi hyvin! Elias.

17.2.1888

Davos-Clavadel 17. 2. 88.

Rakas Erovveljeni!

Lähetän tässä sinulle Bismarckin, jo vähän van-
hettuneen, puheen, vaikk'et olekaan suuri poli-
tikos. Koko Saksa on siitä yllpeillyt ja onhan se
merkillinen puhe. Pane se toistaiseksi vaikka tal-
teen johonkin toimituksen laatikkoon.

Hilda kirjoitti että aikovat saada sinusta
Viipurin Sanomain toimittajan. Jos Häkkin ja
Kinin ostosta jotain tulee, niin luulen että
tuuma on hyvin hyvä. Viipuri on Helsingin
jälkeen paras paikka Sanomalehdelle koko
maassa. Pietarin läheisyys etenkin tekee
että niellä, jos varoja on, voi toimittaa leh-
den, joka valtiollisessa suhteessa on yhtä
tärkeä kuin mikä Helsingin lehti hyvänsä.

Ja jos voi saada Helsinkiin säännöllisen
kirjeenvaihtajan j. m. s. niin voi koko maa
tilata yhtä hyvin lehteä Viipurista kuin
Helsingistäkin. Yritys on sen vuoksi koetusta
ansaitseva. Mutta sen kuin käsitin Hildan
kirjeestä on Jalanderillakin aikomus jäädä
lehden toimitukseen. Jos niin on niin pitää
sinun heti alussa tehdä se ehto että saat hy-
väksyä tai hyljätä hänen kirjoituksiaan mie-

lesi mukaan. Sillä niin loistava fraseologia
kun hänellä lieneekin on hänen idealisminsa
siksi pimentävää että sitä autta laskeminen
lehdelle liikaväritystä antamaan. Huuten
olen minäkin hyvin mieltynyt Haklien tuumaa
— mutta ehtihän siitä puhua.

Sitä enemmän sinulla on syytä koettaa saada
terveytesi vakavalle kannalle, jos Viipurin
aiot joutua. Kesäloma kai paljon auttaa.
Mutta sitä ennenkin jo. Luullakseni on ke-
furi vatsakiivissäkin sulavaa, koetappa
sitä. Se antaa voimia ja vahvistaa sekä val-
taa että muuta ruumista. Eikö siellä kukaan
osaa sitä laittaa? Ja monitaitoinen rouva
Dunajeff sen konstin pian oppii. Kun hankit
neuvokirjan. Jos minä kesäksi sinne joudun
niin aion minäkin ruveta kefiuria juomaan.
Sitä voi ensin juoda esim. pari pulloa päi-
vässä, sitte kolme ja neljä ja siten pitkitää
muutamia viikkoja, niin kyllä lihoos ja vahvis-
tuu, — sanotaan, ja hyvältä se ainakin tun-
tuu ja ruokamaattia antaa.

Niin kuin kotissa sanoin lähden
me näinä päivinä Zürichiin ja sieltä
eteen päin. Kylläpähan kirjoitan osoitteeni
kun tästä sen saan. Rintani ei ole täällä
tullut sen paremmaksi. Johan se oli hyvän-
lainen, mutta nyt olen siihen saanut vähän
katarrisiiskää. Se ei kuitenkaan ole mitään sen
vaarallisempaa, joll' ei ~~vast~~ tede tule.

Terveisiä Ropposelaan. Voi hyvin!

Oma veljesi

Elias.

241.1888

Davos-Platz, 24 tammikuuta 1888.

Rakas Eerovel!

Kiitos kaunis kirjeestäsi ja vekselistä,
jotka tänään sain. Rahatkin jo nostin.
Kyllähän ne olivat tarpeeseen, vaikka
erokaan ei tulisi. Minä puolestani sen
nytkin vielä hyvin mielelläni tekisin,
mutta luultavasti se ei käy laatuun,
sillä Flbrg ei osanne ajatella yksin mat-
kustamista. Niin kuin kirjoitit oli vä-
limme jo tulevanaan ihan hyväksi,
mutta mikään hyvä se ei nyt ole. Minä
jo toimitin itseni toiseen huoneeseen ja
koridooriin asumaankin ja tänään esim.
emme ole oikeastaan sanaa vaihtaneet.
Mitään vihaa ei ole välillä, emme vaan
sovi yhteen. Ja kun kerran on tullut jotain
väliin, tahtoo se pysyä yhä peikkona. Hän
on hyvin hyvä mies, mutta - minä olen kanssa
hyvä mies. No niin, saa nähdä. Joka ta-
pauksessa viivyn täällä vielä noin kol-
me viikkoa. Olen saanut matkalla rintaa-
ni vikaa, joka ei vielääkään ole poissa. Ja
kun Davos on semmoisten Tautien paran-
nuspaikka, niin voinhan minäkin sitä

käyttää kunnes olen ihan terve. Litten
on meillä aikomus mennä Montreuxin ja
Geneven kautta Parisiin kohti. Jos taas
ero tulee, joka näyttää mahdottomalta,
niin on minun matkani tietysti rahoissa.
Rahaa sitä kyllä menee vaikk'ei ole tuh-
laavinaan. Täällä ei sitä niin sentään
menisi, jos olisi ihan terve. — Tänään sain
myös kolme Keskipuomea. Käyttäähän
se olevan entisessä virkeydessään ja ulko-
nainen stilikin kirjoituksessasi yhä paranee.
Arvostelua Henrikin "Tietäjältä" olen uteliai-
suudella odottanut, miten se sinun arvoste-
lijasi siitä osannee puhua. Luomettaren
arvostelu oli kovin tukma, oikea köyhyyden
todistus. Samulehden luin myös. Finlandin oli
ainoa jossa näkyi kokonaisempaa käsitystä,
vaikka se oli liian ideaalisesti kehuva. Epäile-
mättä on "Tietäjä" joulukirjallisuutemme tär-
kein tuote ja, Kramsin runoja ja minusta e-
tenkin Ropposen näytelmiä lukiin ottamatta,
joilla on oma sijansa, oikeastaan ainoa, jolla
on merkitystä kirjallisuutemme kehityksessä.
"Lalakari" on minusta kova kuori ja "mistäki-"
— Parempi niin oli että olit oman kirjeenvaiht-
ajan. Kyllähän Aspin Hilda siellä toimeen
tulee, aikooahan hän politikerkiksi. Ja johan
hän on oppinut kirjoittelemaan.

Käivähän sairautesi on, etenkin kun olet si-
dottu työhösi. Ehkäpä siitä nyt vähitellen
pääset. Kesästä olen ajatellut että minä
kenties paraiten sovin sijaisaksesi silloin. La-
malla voin hoitaa lummeruksen kuvalchdet.

Se Taitaa Tulla helpoimmaksikin. Pitten
arvelen että eikö ole paras sinun samalla
mennä kylpemaan Ruotsiin Tai Norjaan.
Tokko se min paljo kallimmaksi tulee.
— Olin Florensissa valokuvia. Ota näis-
toinen itse ja anna Toinen Ropposelle.
Onhan se koreasti tehty, vaikk'ei karakteristinen.
Ja kiitos nyt vielä lähetyksestäsi. Vahvistu
nyt terveeksi!
Oma veljesi Elias.

15.3.1888

CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse

Monsieur Eero Erkkö.

Jyväskylä.

Finlande.

22,
311

Via St. Petersbourg.

Paris 15. 3. 88

R. V. Eilen sain sen numeron
Ksuomea jossa on "Kuolemanvanguis-
tuksesta". Tätä ennen jo olin saanut
suurenman pakan. Täällä Parisissa
nyt aionne viipya ensi kuun puo-
limaihin asti. Ja onhan täällä opit-
tavaa ja nähtävää, kun vaan oppii
oikein kieltä. Osoitteeni on: Rue
de Cligny 56. Tahän asti on
aika mennyt pelkässä kaupungin
ja museon katselemisessa. Etkä
sitä nyt ehti sanomalehtien y. m.
kautta vähän tutustumaan
itse elämänsänsä, vaikka sitä
on vaikea ihan vieraan päästä
näkemään. Eero Jfeltia enemmän
kuin muutamaa tuttua en ole
tavanut. Baadeckerin avulla
olemme tulleet ja pianhan
kaupunkiin ulkomaalaisesti tutustuttiin.
Terveisiä Ropposelaan. Mitenkä
voit? Elias. Madame Passy

31.3.1888

CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'usage

Monsieur Eero Erko.

Helsinki ~~Jyväskylä~~

Finlande

Konstantininkatu 11

Via St. Petersburg.

Parisi 31.3.88.

R. V. Olen saanut matkalla vähitellen kurtkooni vikaa ja nyt saan viipyä Parisisa vielä parin kuukauden ajan sitä parannuttamassa. Lääkäri täällä lupaa parantaa. Tuo seikka on kuitenkin vaikuttanut eron Storgin. Tänään aloin elää omin (?) rahoin. Tässä osoitteeni on: Rue des Abbesses 57. Henrik lähetti hätärahaa muutamaksi päiviksi. Lymmerukselle kirjoitin. Oletko hyvä ja menethänen luokseen ja kysyt mostuuko hän pyyntööni. Tahii ei. Telegrafeeraa sille joko "lähettää" tai "ei". Kun ma tässä nyt olen saanut raha-asiani selväksi, niin kirjoitan pitemmältä. Joll'ei ly. lähelä niin pulaan joudun. Täällä on jo jotenkin kesäinen ilma, satelee vaan ehtimiseen. Terveisia Ropposelaan. Mitenkä on terveytesi? Voi hyvin!
Elias.

29.4.1888

CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse.

Monsieur E. Erko

Jyväskylä,

Finlande

Via H. Petersbourg.

Päiväsi 29. 4. 1888

R. V. Korttisen sain juuri. Gymp-
meniksen ensimmäiseen vekseli-
lahetykseen sain, ja kirjoitin hänelle
siltä, jonka kirjeen **hän varmaan**
on jo saanut. Mutta kysyppä tä-
nneä onko hän jo pannut toisen suuren-
man vekselin tulemaan niinkuin lupasi.
Niinkuin hänelle kirjoitin en pääse
sillä rahalla kuin Loukokuun ensi
päivään.

En sinulle paljon muuta
nyt jaksakaan kirjoittaa, sillä
olen makuulla keuhkokatarrissa
joka toissa päivänä alkoi. Ko-
va se ei ole. Lääkäri arvelee
tai sanoo sen kestävän kaikkiaan
3-4 päivää. Tänään onkin
kuume jo vähän vähempi kuin
eilen, eikä paljon yskitäkään
enää. - Terveisiä Ropposelaan!
Voi ite tyvi! Oma veljeni Elias.

12.5.1888

CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse.

Monsieur

E. R. Lesko,

Jyväskylä.

Finlande

Via St. Petersburg

Pariisi 12. 5. 48.

R. V. Kuitos, kaunis kirjeestäsi. Nyt olen jo päässyt keuhkokatarristani jotenkin vapaaksi, vaikka ei tauti vielä ihan pois ole. Täällä kuitenkin ensi viikolla voin lähteä Pariisista. Menen sitten ensin Leipzigiin ja sitten Berliiniin kautta kotia. Kesäkuun alkupäivinä siten kenties ehdimme Helsinkiin. Ehkä vielä valtiopäiväin loppuun, koska ne kuuluvat menevän kesäkuuhun. Täällä oloni on viime aikoina tautini tähden ollut jotenkin turha. Rahammenoaa vaan. Mutta samalla se olisi ollut missä hyvässä. Boulevardissa näytään siellä kovasti suruunirettävää. Gallénin juttukin on tullut sinne väärennettyä, vaikka sinä kyllä jorjua on. Kyllä täällä muukalainen voi turvallisesti elää vaikka ensi keväänä tähän aikaan, jolloin täällä luultavasti on vallankumouksen ajat, — joll'ei häntä vaan luulla saksalaiseksi. Vaikka kyllä näin ne ranskalaiset hyvin tuhmaa jorjua ovat. — Sikäläisistä asioista niin paraiten puhuen selvä tulee. Olen matkani aikana elänyt entisellä tavallani, ajatellen että "huomisella päivällä olen suru itsestään", vaikka kotia tultuani saanen ratkaista minäkin yhtä ja toista. — Ilmoitanhan sitten osoitteeni. Terveisiä Ropposelaan. Ja onnea syntymä ja nimipäivänäsi! Ja tullethan nyt ihan terveeksi.
Elias.

21.5.1888

Parissia

CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse

Monsieur Erko

Jyväskylä.

Finlande.

Via St. Petersbourg.

Parissassa 21 toukok. 1908.

R. V. Näyttää kuitenkin niin kuin
viihyisin Pariisissa aina vielä, vas-
maan 3 viikkoa kenties täyden kuu-
kauden. Toison täällä täydelleen
parantuvani, mutta se ei voi tapah-
tua lyhemmässä ajassa. Vasen kou-
koni, jona lasiti ensin oli, on kyllä jo
terve, mutta oikea, jona katarvi oli,
on nyt taas puolestaan parannetta-
vana. Mutta lääkäri sanoi ett'ei vika
oikeassa ole niin vaikea kuin ensin
oli vasemmassa. Rahanikin taita-
vat rüttää siksi, vaikka surko mitä
tulee sillä lailla heittää, kun nitte
täytynee tulla muuta näkemättä suo-
raan kotia. Parempihan se kuitenkin
on terveys. Olen sinulle aina aikomus
pitemmällä kirjoittaa, mutta niinhän
se jää. Tähän asti onkin lauti ollut
vastaan, ehkä se nyt vähitellen haihtuu.
Keinänen tuli eilen Gallénin luo, kun
olin siellä. Hän on vast'ikään tullut Haa-
liasta ja viipyy täällä pari viikkoa.
Järnefelt jo laski viime keskiviikkona
Kharinin kautta sinne kotia. Yksi tuttu
lähtee huomenna. Onneksi jää Gallén tä-
ne koko kesäksi. - Terveinä Ropposdää,
Voi hyvin! Veljes Elias.

26.5.1888

CARTE POSTALE

Ce côté est exclusivement réservé à l'adresse.

M: r

E. Erkkö.

Jyväskylä.

Finlande.

Via St. Petersbourg

Parisi 26 Toukok. 88.

R. V. Huomis-aamuna lähdem-
kuitenkin täältä Leipzigiä koh-
ti. Ostin hengityskaapin mu-
kaani, niin mä pääsin iiti.
Asoitteeni on siis toistaiseksi
sama kuin Henrikin. Kau-
vanko sille viivyn siellä
en tiedä. — Tänään sain
Keski-Suomen n° 40. Ne ovat
tulleet hyvin säännöllisesti,
ja muita Suomen lehtiähan ei
minulle ole tullutkaan. Henri-
kin luonahan näen seuraav-
ia numeroita sen kun ehti
tulla. — Jäätön kevätjän
sielläkin jo näkyy olevan.
Terveisiä Ropposelaan. Voi
hyvin Elias.

16.6.1888

Deutschland. — Allemagne.

Postkarte — Antwort. — Carte postale — réponse.

Weltpostverein. — Union postale universelle.

Herra E. Erkkö.

Jyväskylä.

Finnland.

Via St. Petersburg.

Nur für die Adresse.
Côté réservé à l'adresse.

Reitzenhain (Sachsen) 10 kesäkuuta 1888. R. U! Toivoin-
han minä pääseväni terveenä kesäksi kotia ja voivani sekä
jutella että toimia siellä kanssasi, mutta ei sitä nyt näytä
mitään tulevan. Toissa päivänä oli kyllä jo tavarani valmiina
Suomeen lähtöä varten, siellä lopullisesti myös parantumaan,
mutta samana iltana sain taas verisytyksen, en voinut aa-
musella lähteä Lübeckiin, - ja päätimme että lähdemme
läksin vuoristoon tähän keuhkolautisten parannuspaikkaan
Tanne. Tulin sitte jo eilen, Henrikin kanssa (joka tänään
taas läksi takaisin), ja laitoksen johtaja sanoo että kyllä pa-
ranen, vaikka siihen menee, - kolme, tahi neljä kuukautta.
No, olen niin jo puutunut sairaudestani että kyllä sen ajan
täällä olen, jos vaan rahoja jostain tulee. Kuukaudeksi sain
nyt Henrikilla ja Hakilla on kirjoitettu. - Mitenkä on sinun
terveytesi? Paranna itsesi vaikka millä keinoilla, sillä joll'ei
pian rupea vahvistumaan saat myös rintaaasi vikaa, joll'ei
sitä sinä jo ole. Hanki itsellesi edes täydellistä mielen
rauhaa ja vaitista pölytöntä ilmaa niin paljon kuin
mahdollista! Paranna vaan pian! - Ooitteeni on: Sachsen,
Reitzenhain, Kurhaus. Terveisiä Ropposelaan! Ja voi hyvin! Elias.

29.6.1888

Deutschland. — Allemagne.

Postkarte — Antwort. — Carte postale — réponse

Weltpostverein. — Union postale universelle.

Nur für die Adresse.
Côté réservé à l'adresse.

Hra Eero Erko.

Jyväskylä.

Finland.

Via St. Petersburg.

29

VI

R. V. Suuret kiitokset ra-
halähetyksestäsi ja hommisi-
tasi minun tähteni! Summa
on niin suuri että sillä tulen
hyvästi toimeen täällä neljä
kuukautta. Elä siis huolehdi enää
vahoista minulle. Mitä tervey-
teeni tulee niin luulen täällä
vähitellen vahvistuvani, vaikka
se hitaasti käy. Rintani on vielä
jotenkiv entisellään, mutta yleensä
olen vahvempi ja terveempi kuin
ennen tänne tuloani. - Henrikkin pi-
täisi sunnuntaina tulla tänne, ole-
maan joksikin aikaa, kokemaan
vuori-ilmaa. Asunee kylässä, syö
tässä Kurhausissa. - Hauskaa ja
hyvä on että sinä olet vahvistu-
massa. Eiväthän edes kaikki ole
kuolemaan päin. Onko siellä tie-
dossa mitään uusia? - Terveisiä
Ropposelaan. ~~Eläkö~~ asu enää siellä? Voi
hyvin! Elias.

9.8.1888

Reitzenhain 9 elokuuta 1888.

Rakas Leroveli!

Minäkin rupean kerran sinulle kirjoittamaan, pitkästä aikaa. Käin Helsingistä että uusi kirjapaino tulee toimitettavaksi, niin mä senkin johdosta kirjoitan. - Henrik oli vielä täällä kun kufi kirjeesi, josta kiitos. Tuo aikakauslehti-tuuma miellyttää minua hyvin. Eiköhän siihen saane kirjoituksia. Henrik usko kyllä saatavan, vaikka epäili taivoudellista puolta. Minun hullukseni sen taas pitäisi kannattaakkin. Nimesi "Nuori Suomi" en oikein pidä, tahi en ensinkään pidä. Se on liaksi reklaamimainen. Meidän "Nuori Suomi" ei juuri voi sanoa olevansa demassa, vaikka olisikin,

vasta juri semmoisten yritysten kautta
kuin esim. Tämä kunkaalehti sopiise sen
näyttää olonsa. Herrik sitä vastoin jiti
nimeä sopivana. Ja vaikeahan lienee so-
pivaa nimeä löytää. Jos olisi kysymys
päivälehdestä, olisi nimi "Nyky aika" vastaa-
va, mutta kunkaalehdelle se tuskin sopii.²
Parehkan nimi mikä tahdot. — Kyllähän
minä Suomeen tullessani mielelläni otan
hoitaakseni kriittisen puolen lehdessä,
kai sen voin tehdä. Olen muuten ar-
vellut tarjoutua Gummeruksen palveluk-
seen niin pian kun olen terve. Jos hä-
neltä saan, niin kuin hän lupasi, 5000
vuodessa, niin voin siitä maksaa
velkojani. Ja joku vuosi opissa ei hai-
tanne. Tuskin hänen työnsä niin koko
aikaa vie.

Mutta kaikkeen trohon vadditaan että
olen terve, ja siinäpä se juttu. Lääkä-
rit Pariisissa turmelivat ^{lääkkeillään,} ruumiini, sekä
vatsan että rinnan, niin että nyt on

tuska ja työ parempaan pyrkienä.
Isäntäni sanoi kyllä Henrikille vielä sen
lähtiessä että tulen lokakuuksi (tai -ssa)
terveeksi, s.o. neljässä kuukaudessa, niin
kuin hän alussakin arveli, -mutta en
voi sitä oikein uskoa. Sillä ensinkään
on mahdoton niin tarkoin edeltä päin
sanoa kroonillisten tautien parannus-ai-
kaa, ja toiseksi olen nyt ollut täällä jo
kaksi kuukautta eikä kummastakaan
keuhkostani ole vika vielä ihan poissa.
Kunne pysyy myös yhä vielä kiinni ruu-
miissani, tehden olon tukalaksi, ja vatsa
joutuu ehtimiseen epäkuuntoon, josta kai-
kesta ruumiis pysyy raukeana, mieli ha-
luttomana. Mahvistuminut kuitenkin olen,
ja varomaan olisi parannukseni käynyt
nopeammin, joll'ivät ilmat olisi olleet
niin epäsuotuisat. Jo nyt syksyyn para-
nisin niin paljon että ei keuhkoissani enää
olisi mitään vikaa, niin olisin tyytyväi-
nen, vaikka pieniä jälkeheikkouksia vielä

10 p. Maanmittaus-mies. Järvisen
tuntuksikin. Mutta niin kauvan kun kunk.
kossani vielä on vikaa tulee hyvin vas.
temmelisesti kotia. Jos tässä oltaisiin
rikkaita miehiä, niin tulisin Luomeen
vasta ihan terveenä. Jäisin talven yli
etelään, en tähän laitokseen vaan
erään toisen luontolääkärin, Arnold
Riklin luo, joka lienee tätä nykyä
etevin heistä. Olen lukenut hänen kir.
joituksiaan vähän ja kovin ihastunut
hänen parannustapaansa, joka kar.
kaisee ruumiin luontoa vastaan ja rei.
pastuttaa mieltä ja tahtoa. Hänen
luokseen menisin, ja toivottavasti tulisin
kevääällä todella terveenä kotia. Mutta
eihän sitä käy ajatteleminen. - Etkö niin,
syksyllä näkee miten tauti on.

Päivädestitäminen minä tässä nyt vaan
olen puhunut, mutta eihän täältä
ole muutaakaan kerrottavaa. En tee
mitään enkä lue mitään, muuta kun Ksuo.
men ja joskus "Käturheilukunde"-kirjoja. Ovat
voimat vellot ja tahto vello. - Onkoahan Gummersen
saanut lähettämään velkakirjan ja henkivakuutuspo.
liisin? Terveisinä hänelle ja Ropposelaan. Voi itse
hyvin! Eliäs.

21. 8. 1888

Reitzenhain 21 elokuuta 1888.

Rakas veljeni!

Kirjoitan sinulle jonkun rivin,
kun tässä olen muuttopöydissä. Liene-
vätkö huonot ilmat vai mitkä vaikuttaneet
ett'en täällä Reitzenhainissa enää ole
päässyt paranemistunneille, vaan olen yhä
enemmän kyllästynyt koko taloon ja ha-
lennut pois - Riklin luo. Joka siitä sitten
mitenkään päässyt muuten kuin siten
että - ensi sunnuntaina lähdän. Se tulee
koko joukon kalliimmaksi, etupäässä
matkan vuoksi, joka on Krainiin vielä
koko pitkä, eivätkä nykyiset rahat siinä
syytä riitä koko olooni. Sitä en kui-
tenkaan sano siksi että rupeisit heti
huoliin ja hommiin taas minun vuokseni,

Toistaiseksi on minulla rahaa, ja siksi
kun tarvis tulee koetan joko taas kir-
joittaa Grimmerukselle tahi jotenkin
muuten pelastua. Henrik tulee myös
jo ensi kuun alkupuolla Suomeen ja
lupaa koettaa hankkia. — Parempihan
olisi ollut jos olisin voinut täällä
edelleen viipyä, mutta enhän sitä voi.

— Muuta en sinulle nyt kirjoitakaan.
Uuden osoitteen ilmoitan kun sen saan
tarkoin tietää. Terveysteni en osaa
sanoa mitään. Niin kauvan kun kuume
pysyy ei rintani tule terveeksi. Ja
täällä Rhainissa olen ollut kuumevilussa
kaiket kyllä päivät.

Terveisiä Ropposelaan. Moi itse
hyvin!

Elias.

30.6.1888

WELTPOST-VEREIN (UNION POSTALE UNIVERSELLE)

CORRESPONDENZ-KARTE (CARTE POSTALE)

(ADMINISTRATION D'AUTRICHE.)

An

Herrn Leo Ersk

in Jyväskylä
Fin

Via St. Petersburg.

Veldes 30 elokuuta 86

R. V. Maanantaina jo
saavuin Tampere. Ennen lähtö-
äni sain sinulta kortin, jossa
kysyt aik. lehdestä. Mutta sinulle
olin jo aikaa kirjoittanut. Kai
jo olet kirjeeni saanut? Mieleini
on tehnyt sinulle vielä kir-
joittamaan, mutta niin se jää,
kun ei ole terve ja sitte on "kuu-
rattavana". Nyt väsyin taas
matkalla, etenkin kun vatsani taas
pilaantui. - Täällä on erittäin
kaunis luonto ja asuintapa
y. m. hyvin viikistävä. Mutta
niistä

11.9.1888

11/9 88.

R. V.

Tässä vihdoin tulee velka-
kirja. - Tanne etelään minun
niin on jääminen, enkä jaksai-
sikaan nyt kotia matkustaa. Pai-
kan valitsen kun lopussa ter-
veyteni mukaan. Nykyjään olen
heikoimmilleni. Kahden viikon ali-
tuinen ratsakumme on siltäkin
vienyt voimat ihan tytyt. Jos
näin memään toista kaksi viik-
koa niin tuskin rahoja enää
tarvitsen. Kiistä en muuten
ole huolissani, kun on tauti
aatelettavana. Ehkä tästä nyt nousee
voi hyvin! Elias.